

ЕЛЕКТРОХІМІЧНИЙ СИНТЕЗ КЕРМЕТНИХ ПОКРИТТІВ ZnO-Ni

Клепікова К.С.¹, Ключко Н.П.¹, Любов В.М.¹, Старіков В.В.¹,

Волкова Н.Д.², Копач В.Р.¹, Жадан Д.О.¹

¹ Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут»

² Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут», м. Харків

У галузі розробки відновлюваних джерел енергії сучасні зміни на світовому ринку сонячної енергетики характеризуються значним підйомом інтересу до розвитку технологій, що забезпечують ефективне перетворення сонячної енергії в тепло. При розробці сонячних колекторів особливе значення надається проблемі створення ефективних селективних поглинаючих покриттів, які дозволяють, з одного боку, забезпечити максимальне поглинання колектором енергії сонячного випромінювання, а з іншого – зменшити втрати тепла через його випромінювання поверхнею колектора в навколишній простір. Для формування чорного селективного покриття теплових сонячних колекторів, що має мале відбиття R на видимій ділянці спектру та велике R при довжинах хвиль більше 2-2.5 мкм, перспективним підходом є створення керметів – нанокомпозитів із широкозонних оксидів в якості матриць з наповнювачами із металічних наночастинок. Перевагою електрохімічної технології виготовлення чорних селективних покриттів порівняно з багатьма відомими технологіями є безпека для навколишнього середовища, придатність для широкомасштабного виробництва, використання не складного обладнання, простота у керуванні технологічними процесами та їх висока продуктивність. В даній роботі досліджено кристалічну структуру, оптичні властивості, морфологію та селективність нанокомпозитів, виготовлених методом послідовного катодного електрохімічного осадження наноструктурованих одновимірних масивів цинк оксиду з подальшим заповненням простору між нанострижнями ZnO електрохімічно нанесеними наночастинками нікелю. Дослідження оптичного пропускання, дзеркального і дифузного відбиття нанокомпозитів проводилося з використанням спектрофотометра СФ-2000. Коефіцієнт поглинання сонячної радіації визначався із застосуванням фотометра ФМ-59 в діапазоні довжин хвиль 0.3-2.4 мкм. Випромінювальна здатність вимірювалася за допомогою терморадіометра ТРМ «І» при довжинах хвиль 4-40 мкм. З метою дослідження кристалічної структури реєструвалися рентгенівські спектри керметних покриттів ZnO-Ni з використанням дифрактометра. Дослідження морфології поверхні нанокомпозитів здійснювали методом атомної силової мікроскопії. В роботі показано, що виготовленні методом послідовного катодного електрохімічного осадження керметні покриття ZnO-Ni склалися з одновимірних масивів гексагонального ZnO із вбудованими в них нанокристаллами Ni кубічної модифікації. Відбиття поверхнею керметів видимого опромінення становило близько 6 %, інтегральний коефіцієнт поглинання сонячного світла складав 83-92 %, а випромінювання в інфрачервоному діапазоні не перебільшувало 14-28 %.